

Burdowicz-Nowicka, Maria

Rocznik Biblioteki Polskiej Akademii w Krakowie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 511-512

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ścizn i nie ma nadmiaru zespołów typu kancelaryjnego, masowego. Dzięki temu opracowanie spuścizn rozwinęło się od początku istnienia tego Archiwum korzystniej niż w archiwach pozostałych.

Bogumił St. Kupść.

ROCZNIK BIBLIOTEKI POLSKIEJ AKADEMII W KRAKOWIE

W setną rocznicę założenia Biblioteki Polskiej Akademii Umiejętności (obecnie Polskiej Akademii Nauk) w Krakowie, ukazuje się wydawnictwo źródłowe¹, odnoszące się do tego okresu życia naukowego Krakowa, w którym powstała Biblioteka.

W niniejszym wydawnictwie stosunkowo najwięcej miejsca zajmują materiały ilustrujące dzieje Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, któremu Biblioteka zawdzięcza swe powstanie.

Rocznik Biblioteki zawiera szereg prac źródłowych interesujących również historyka nauki.

Stosunkowo wyczerpujący wybór materiałów dotyczących działalności Towarzystwa Naukowego Krakowskiego podano w pracy: D. Rederowej i K. Stachowskiej *Ośrodek naukowy krakowski w świetle materiałów Towarzystwa Naukowego Krakowskiego 1841—1871 (Wybór źródeł)* (s. 7—268). Pierwsza część źródeł dotyczy zagadnień treści ogólnej, a trzy następne trzech zasadniczych grup nauk reprezentowanych w Towarzystwie Naukowym Krakowskim: 1) archeologia i sztuka, 2) nauki historyczno-filozoficzno-filologiczne, 3) nauki matematyczno-przyrodnicze i lekarskie. Opublikowane materiały Towarzystwa pochodzą z lat 1841—1871, a obecnie znajdują się one w Oddziale Archiwum PAN w Krakowie. Dla historyka nauki przestudiowanie tych ciekawych materiałów przyczyni się do gruntownego poznania rozwoju kierunków działalności tego poważnego ośrodka naukowego krakowskiego w II połowie XIX w. Aneks listy członków Towarzystwa Naukowego oraz indeks stanowią uzupełnienie wyboru źródeł.

Druga praca to J. Fijałka, *Starania Józefa Majera o obsadzenie katedr w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1848—1876* (s. 269—286). Józef Majer, dziekan Wydziału Lekarskiego, od 1865 r. rektor Uniwersytetu Krakowskiego, a także prezes Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, radca miejski m. Krakowa i założyciel „Przeglądu Lekarskiego“, dał poważny wkład do nauk medycznych, ogłaszając szereg rozpraw naukowych. Prowadził on starania nad pozyskaniem dla Uniwersytetu znakomitych wykładowców: Józefa Dietla, Antoniego Zygmunta Helcla i Izydora Kopernickiego. Dołączony wybór listów (12 sztuk) zawiera listy Dietla, Helcla, Kopernickiego i Szokalskiego ułożone w porządku alfabetycznym.

Trzecie z kolei wydawnictwo źródłowe to Z. Jabłońskiego: *Korespondencja Oskara Kolberga z Janem Karłowiczem z lat 1877—1890 r.* (s. 287—312). Ko-

¹ Rok II, 1956. Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1959, s. 469.

respondencja ta zawiera 20 listów z lat 1877—1890 i stanowi ciekawy przyczynek do poznania życia i prac dwóch wybitnych uczonych: Kolberga i Karłowicza oraz do poznania dziejów polskich badań etnograficznych. Opublikowane listy pochodzą ze zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki PAN w Krakowie i stanowią fragment niedużego zespołu korespondencji Oskara Kolberga.

Czwartą pracę stanowi Z. Rylskiej, *Z listów Tomasza Prylińskiego* (s. 313—322). Z listów o charakterze prywatnym wybrano te, które wiązały się z pracami Prylińskiego nad planami restauracji Wawelu i innych zabytków Krakowa.

W piątej pracy E. Nieciowej opublikowano wyjątek z niewydanych pamiętników Ignacego Domeyki: *Wrażenia Ignacego Domeyki z pobytu w Krakowie (24 lipca — 3 sierpnia 1884)* (s. 323—347).

W następnej pracy A. Treiderowej, *Zbiór graficzny Biblioteki PAN w Krakowie. Zarys dziejów* (s. 349—374), podano historię ponad 60-tysięcznego zbioru graficznego Biblioteki PAN w Krakowie, jednego z najpoważniejszych w Polsce. Obecnie istniejący zbiór graficzny stanowi połączenie dwóch kolekcji: rycin obcych pochodzących z Biblioteki Polskiej w Paryżu i zbioru rodziny Moszyńskich. Dzieje obydwu tych kolekcji stanowią ciekawy przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa grafiki w Polsce.

Praca J. Dużyka, *Z dziejów cenzury w Krakowie w wiekach XV—XVII (wraz z dodatkiem „index librorum prohibitorum“)* (s. 375—411) stanowi zaledwie wstęp do szerszych badań nad tym zagadnieniem i ma na celu zebranie rozmaitych prac historyków drukiarstwa z uwzględnieniem już drukowanych źródeł.

Rocznik zamyka opracowana przez A. Preissnera, *Spuścizna rękopiśmienna po Walerym Wielogłowskim. (Materiały do Katalogu Rękopisów Biblioteki PAN w Krakowie)* (s. 413—456) oraz *Sprawozdanie z działalności Biblioteki PAN w Krakowie za rok 1955*.

Maria Burdowicz-Nowicka

Z HISTORII PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

„Nafta“, miesięcznik poświęcony nauce, technice oraz organizacji w przemyśle naftowym, wydawany przez Wydawnictwo Górniczo-Hutnicze w Katowicach, zawiera w zeszytach rocznika 1959 sporo artykułów z zakresu historii nafciarstwa. Aczkolwiek dotyczą one głównie dziejów przemysłu naftowego, w mniejszym zaś stopniu techniki, trzeba odnotować z uznaniem, że jeszcze jeden z periodyków naukowo-technicznych uwzględnił w szerszym zakresie tematykę historyczną.

„Polski przemysł naftowy — najstarszy na świecie“. Pod takim tytułem prof. inż. Józef Wojnar opisuje w zeszycie 4 dzieje wydobywania i wykorzystania ropy naftowej w Polsce. Autor obszernie omawia wynalazki Ignacego Łukaszczyka oraz początki organizowanego wówczas przemysłu naftowego. Mówiąc o dalszych osiągnięciach zwraca szczególną uwagę na prace Wacława Wolskiego. Prof. Wojnar podkreśla, że tradycje wydobywania i wykorzystania